

Sygn.akt III AUa 547/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alicja Sołowińska

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Teresa Suchcicka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 września 2020 r. w B.

sprawy z odwołania B. U. i A. U.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 25 czerwca 2020 r. sygn. akt IV U 818/20

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od B. U. na Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sławomir Bagiński A. T. S.

Sygn. akt III AUa 547/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z 23 marca 2020 r., powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 2 i 11, art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że B. U. u płatnika składek A. U. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r., nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r.

W uzasadnieniu Zakład wskazał, że B. U. (wcześniej G.) została zgłoszona przez płatnika - A. U. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w wymiarze 1/2 etatu, w okresie od 16 lutego 2018 r. do 15 lutego 2020 r. Zgodnie z rejestrami urzędowymi B. U. i zainteresowany w sprawie A. U.

3 kwietnia 2018 r. zawarli związek małżeński. Organ rentowy ocenił, że B. U. od 3 kwietnia 2018 r. (tj. od dnia zawarcia związku małżeńskiego) spełnia wszystkie kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz znajduje poparcie w orzecznictwie sądowym. W konsekwencji, biorąc pod uwagę przepis art. 8 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należało uznać, że małżonek przedsiębiorcy, który stale współdziała przy prowadzeniu działalności gospodarczej również na podstawie zawartej umowy o pracę, zobowiązany jest podlegać ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca, a nie pracownik.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła B. U., zarzucając organowi rentowemu niewłaściwą ocenę jej sprawy, tj. błędne uznanie przez organ rentowy, że skarżąca z zainteresowanym prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, a ponadto, że rozmiar prac wykonywanych przez skarżącą, ich rozmiar, zorganizowanie i częstotliwość stanowiły istotny ciężar gatunkowy prowadzonej przez zainteresowanego działalności gospodarczej, podczas gdy dowody zgromadzone w toku postępowania wskazują, że skarżąca faktycznie wykonywała wyłącznie pracę produkcyjną (odtwórczą), według wskazań i poleceń pracodawcy oraz pod jego nadzorem, w niepełnym wymiarze czasu pracy i nie była uprawniona do wykonywania wszystkich czynności z zakresu prowadzonej przez zainteresowanego działalności gospodarczej i faktycznie ich nie wykonywała. Wskazując na powyższe zarzuty, wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji przez stwierdzenie, że podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik od dnia 3 kwietnia 2018 r. do dnia 15 lutego 2020 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Zainteresowany A. U. potwierdził na rozprawie okoliczności zatrudnienia odwołującej i charakter wykonywanej przez nią pracy.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 25 czerwca 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że B. U. u płatnika składek A. U. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r. (pkt I) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz B. U. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik składek A. U., prowadzi od dnia 9 stycznia 2013 r. pozarolniczą działalność gospodarczą pod firmą PPHU (...) w O. o numerze NIP (...) w zakresie ręcznej produkcji wyrobów cukierniczych (lizaków) do hurtowni.

B. U. (wcześniej G.) zawarła w dniu 3 kwietnia 2018 r. związek małżeński z A. U.. Małżonkowie mają wspólność majątkową, prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. A. U. od lutego do grudnia 2019 r. przebywał w Niemczech i pracował tam jako kierowca. Przyjeżdżał do domu co dwa miesiące.

J. U. – ojciec płatnika jest zatrudniony w firmie w wymiarze 1/4 etatu jako manager i zajmuje się wszelkimi sprawami przedsiębiorstwa. Dotyczą one: zawierania umów handlowych, zamawiania produktów, surowców do produkcji, ustawiania produkcji, zarządzania pracownikami, sprawdzania jakości wyrobów. Reprezentuje też firmę w przypadku jakiegokolwiek kontroli. Ponadto ma dostęp do konta firmowego i wykonuje z niego przelewy.

W dniu 15 lutego 2018 r. B. U. zawarła umowę o pracę na czas określony do 15 lutego 2020 r., w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku pracownika produkcyjnego. Do obowiązków skarżącej jako pracownika produkcyjnego w firmie należało przede wszystkim: gotowanie i studzenie karmelu, robienie kolorów, formowanie lizaków, pakowanie w woreczki i kartony. Firma zatrudnia około 8 pracowników. Skarżąca pracowała w przedsiębiorstwie jak każdy inny pracownik produkcyjny. Świadczyła pracę w O. przy ul. (...), budynek E, przez pięć dni w tygodniu od godz. 7:00 do 11:00. W produkcji były grupy dwuosobowe pracowników. Lizak w zależności od rodzaju (i stopnia trudności produkcji) miał inną normę. Grupa dwuosobowa dziennie wyrabiała 150-200 lizaków. Normy produkcyjne ustala J. U., który

zajmuje się również rekrutacją pracowników i osobiście podjął decyzję o zatrudnieniu odwołującej, gdyż potrzebował pracownika.

We wcześniejszym okresie, to jest od 2012 r. wnioskodawczyni również pracowała przy produkcji lizaków. Wówczas przedsiębiorstwo produkujące lizaki prowadziła matka zainteresowanego B. U.. Przedsiębiorstwem faktycznie zarządza J. U., który posiada pełnomocnictwa do jej reprezentowania wystawione przez syna A. U.. A. U. rzadko pojawia się w firmie, z racji tego iż zatrudniony jest na umowę o pracę jako kierowca w transporcie międzynarodowym oraz zajmuje się handlem samochodami.

Kierując się powyższymi ustaleniami organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której stwierdził, że wnioskodawczyni u płatnika składek A. U. podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r. oraz nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r.

Decydujące znaczenie dla rozważenia zasadności złożonego odwołania miało ustalenie, czy pozwany zasadnie określił charakter ubezpieczenia B. U. od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r. zatrudnionej u płatnika składek, która zdaniem pozwanego od 3 kwietnia 2018 r. (tj. od dnia zawarcia związku małżeńskiego) spełniła wszystkie kryteria określone dla osób współpracujących z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy powołał art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, zleceniobiorcami oraz z osobami fizycznymi, wskazanymi w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r.- Prawo przedsiębiorców, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4-5a, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego. Z kolei w myśl art. 8 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11, to dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca. Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 cyt., obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że cechami konstytutywnymi pojęcia "współpraca przy działalności gospodarczej", o której mowa w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, są występujące łącznie:

- a) istotny ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego,
- b) bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej,
- c) stabilność i zorganizowanie,
- d) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót.

Sąd Okręgowy zwrócił również uwagę, że współpraca osoby bliskiej musi mieć znaczenie ekonomiczne dla prowadzącego działalność. Termin „współpraca” oznacza pracę wykonywaną wspólnie z kimś, z innymi; wspólną pracę, działalność prowadzoną wspólnie. Termin współpraca przy prowadzeniu działalności, którym operuje art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, zakłada, że współpracujący ma istotny wpływ na tę działalność. Wartość działania w ramach współpracy musi być także znacząca (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego: z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 134/08 - OSNP 2010 r. Nr 13-14, poz. 170; z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 315/09 - oraz z dnia 20 maja 2008 r., II UK 286/07 - OSNP 2009 r. Nr 17-18, poz. 24, por. też uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie – III

Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 maja 2016 r. III AUa 8/16). W niniejszej sprawie taki stan rzeczy nie zachodził.

Sąd Okręgowy dostrzegł również, że osoba współpracująca ma możliwości zarządcze w kierowaniu firmą, może wystawiać faktury, ma wpływ na finanse firmy, może współdecydować o strukturze zatrudnienia w przedsiębiorstwie, czy określać jego kierunki rozwoju (uzasadnienie wyroku SA w z dnia 20 września 2017 r. III AUa 52/17).

W ocenie sądu pierwszej instancji, biorąc pod uwagę powyższe rozważania, B. U. nie sposób przypisać cech osoby „współpracującej przy prowadzeniu działalności pozarolniczej męża” Z relacji świadków wynikało, że odwołująca była pracownikiem, który wykonywał czynności przypisane pozostałym zatrudnionym pracownikom produkcji w firmie. Zajmowała się bezpośrednio produkcją lizaków: gotowała i studziła karmel, formowała lizaki, pakowała w woreczki i kartony. Jej działania miały charakter czysto wtórny (wykonawczy) w stosunku do prowadzonej działalności. B. U. w przeciwieństwie do ojca płatnika (pełnomocnika firmy) nie posiadała jakichkolwiek kompetencji zarządczych, nie zatrudniała pracowników, nie negocjowała kontraktów, nie dokonywała zakupów surowców, nie miała dostępu do rachunku firmowego, nie miała uprawnień do reprezentowania przedsiębiorstwa, nie była uprawniona do wystawiania dokumentacji w imieniu firmy itp. Innymi słowy ubezpieczona w żadnym aspekcie nie uczestniczyła w prowadzeniu przedsiębiorstwa.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego i z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy zasądził od organu rentowego na rzecz B. U. kwotę 180 zł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018.265).

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając

1. naruszenie prawa materialnego:

a) art. 22 § 1 ustawy z dnia 26.06.1974 r. Kodeks Pracy (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1040), poprzez jego błędną wykładnię, i uznanie, iż w stosunku między A. U., a B. U. zaistniał stosunek pracy, podczas gdy ze względu na brak przesłanki jaką jest podporządkowanie pracownika wobec pracodawcy, nie można w przedmiotowej sprawie uznać, iż stosunek łączący strony umowy był stosunkiem pracy,

b) art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że B. U. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu z tytułu zatrudnienia w sytuacji, gdy z całokształtu sprawy wynika, że odwołująca była osobą współpracującą z mężem A. U.,

c) art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że B. U. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu z tytułu współpracy z mężem A. U.

2. naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 k.p.c. wyrażające się niezgodnością ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na przyjęciu, że działania B. U. miały czysto wtórny charakter, co doprowadziło do uznania, że nie może być uznana za osobę podlegającą do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości tj. o oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Kwestią sporną w sprawie pozostawał tytuł ubezpieczenia B. U. w okresie od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r.: czy podlegała w tym okresie obowiązkowo ubezpieczeniom z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, czy też z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Zaskarżoną decyzją, Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że B. U. nie podlega od 3 kwietnia 2018 r. do 15 lutego 2020 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek A. U. prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, uznając jednocześnie, że w tym okresie B. U. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą.

Z bezspornych ustaleń Sądu I instancji wynika, że A. U. od 9 stycznia 2013 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą w zakresie ręcznej produkcji wyrobów cukierniczych (lizaków) pod firmą PPHU (...) w O.. W dniu 15 lutego 2018 r., B. U. (wcześniej G.), zawarła z A. U. umowę o pracę na czas określony do 15 lutego 2020 r. w wymiarze 1/2 etatu na stanowisko pracownika produkcyjnego. Na podstawie tej umowy, świadczyła pracę przez pięć dni w tygodniu od 7 do 11, praca polegała na gotowaniu i studzeniu karmelu, formowaniu lizaków oraz ich pakowaniu w woreczki i kartony. B. U. była jednym z ośmiu pracowników wykonujących takie same czynności produkcyjne, związane z wytwarzaniem lizaków. Jednym z pracowników jest ojciec A. J. U., który jest zatrudniony jako menager w wymiarze 1/4 etatu. J. U. legitymuje się pełnomocnictwem syna w zakresie zarządzania, zawierania umów handlowych, zamawiania produktów i surowców do produkcji, zarządzania pracownikami, a także reprezentowania firmy, ma dostęp do konta firmowego.

W dniu 3 kwietnia 2018 r., B. U. (wcześniej G.), zawarła związek małżeński z A. U.. Jest poza sporem, że małżonkowie mają wspólność majątkową, a także prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Wprawdzie w okresie od lutego do grudnia 2019 r. A. U. przebywał w Niemczech, gdyż tam pracował jako kierowca, to jednocześnie przyjeżdżał do domu co 2 miesiące.

W tym stanie faktycznym, Sąd I instancji uznał, że zaskarżona decyzja błędnie stwierdza, że B. U. w okresie od 3.04.2018 r. (zawarcie związku małżeńskiego) do 15.02.2020 r. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Sąd Okręgowy wskazał, że praca B. U. nie miała istotnego wpływu na działalność gospodarczą, a tym powinna charakteryzować się współpraca, nadto nie wykonywała ona czynności zarządczych w kierowaniu firmą, nie współdecydowała o strukturze zatrudnienia czy kierunkach rozwoju. Odwołująca się pracowała bezpośrednio przy produkcji lizaków, a takie działania Sąd ocenił jako wtórne w stosunku do prowadzonej działalności.

Sąd Apelacyjny, w ustalonym stanie faktycznym, nie podziela zaprezentowanego przez Sąd I instancji stanowiska co do podlegania przez B. U. w spornym okresie ubezpieczeniom społecznym jako pracownik.

Na podstawie art. 8 ust. 11 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, za osobę współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, uważa się m.in. małżonka, jeżeli pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracuje przy prowadzeniu tej działalności. Z tego przepisu wynika, że współpraca przy prowadzeniu działalności jest najszerszej rozumianą podstawą „zatrudnienia”, obejmująca swym zakresem wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę, umów cywilnoprawnych, a także wszelka pomoc członkowi członkowi rodziny w prowadzeniu działalności gospodarczej lub świadczeniu usług bez podstawy prawnej. O statusie osoby współpracującej w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, decydują trzy przesłanki: bycie w kręgu osób bliskich enumeratywnie wymienionych, pozostawanie członka rodziny we wspólnym gospodarstwie

domowym, „współpraca” przy prowadzeniu działalności pozarolniczej. Jednocześnie przepis art. 8 ust. 2 ustawy systemowej stanowi, że jeśli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11, to dla celów ubezpieczeniowych, traktowany jest jako osoba współpracująca.

Z chwilą zawarcia związku małżeńskiego z A. U., B. U. znalazła się w kręgu osób wskazanych w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej. Zawarcie małżeństwa, przy spełnieniu pozostałych przesłanek określonych w art. 8 ust. 11, kreuje obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu współpracy z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Kolejną przesłanką, wynikającą z art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, jest pozostawanie członka rodziny we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych nie definiuje pojęcia prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Cechami charakterystycznymi dla prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, posiadające walor stałości, są udział i wzajemna współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu. Odwołujący przyznali, że mają wspólność majątkową, wspólne mieszkanie i prowadzą wspólne gospodarstwo. Paromiesięczny pobyt A. U. za granicą (w Niemczech), w związku z wykonywaniem tam pracy, połączony z regularnymi powrotami do domu, nawet na krótkie okresy, nie wyłącza pojęcia wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Trzecim warunkiem określonym w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, jest „współpraca” przy prowadzeniu działalności. Za taką współpracę, powodującą obowiązek ubezpieczeń, uznać należy taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny dochody z tej działalności, nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie. Współpracą nie będzie zatem okazjonalna pomoc małżonka pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym, jaką świadczy on osobie prowadzącej działalność gospodarczą, gdyż tę należy traktować jako realizowaną w ramach obowiązków regulowanych w art. 23 i 27 k.r.o. Współpracą przy prowadzeniu działalności jest tylko takie współdziałanie małżonka, które generuje stałe dochody z tej działalności. Istotny jest ciężar gatunkowy działań współmałżonka, które nie powinny mieć charakteru wtórnego, lecz pozostawać w bezpośrednim związku z przedmiotem działalności i charakteryzować się stabilnością, zorganizowaniem oraz częstotliwością podejmowanych prac. Niewątpliwie obowiązki B. U. w firmie męża, cechowały się stałością, zorganizowaniem, codzienną częstotliwością, samodzielnością w wykonywaniu obowiązków- produkcji lizaków. Praca odwołującej miała wartość ekonomiczną i przyczyniała się do osiągania dochodów przez przedsiębiorcę. Wynagrodzenie uzyskiwane przez ubezpieczoną, wpływało do majątku wspólnego małżonków, a więc stan majątkowy przedsiębiorcy byłby niższy w przypadku zatrudnienia pracownika „z zewnątrz”, co wpływa na ocenę pracy ubezpieczonej, jako współdziałania w celu przysporzenia dochodu z działalności gospodarczej.

Podkreślić należy, że B. U. w firmie męża wykonywała podstawowe czynności z punktu widzenia profilu działalności gospodarczej. Okoliczność, iż nie zajmowała się organizacją produkcji, zawieraniem umów czy zatrudnianiem pracowników, gdyż takie czynności wykonywał w ramach umocowania ojciec jej męża, nie pozbawia jej przynajmniej osoby współpracującej. Pozarolnicza działalność może być prowadzona przy pomocy pełnomocnika, osoby współpracującej, czy też zatrudnionych pracowników. Praca w ramach stosunku pracy i wykonywanie działalności gospodarczej, to dwa odrębne, niezależne od siebie tytuły podlegania ubezpieczeniom społecznym. Obowiązkowo podlegają tym ubezpieczeniom zarówno pracownicy (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej), jak i osoby współpracujące przy tej działalności (art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy).

Sąd Apelacyjny aprobuje pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku 23.04.2010 r. (II UK 315/09, lex 604215), że na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy systemowej, pracownik tylko wtedy jest traktowany dla celów ubezpieczeń społecznych jako osoba współpracująca, gdy spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, wymienione w ust. 11 tego artykułu. Jeżeli zatem kryteria określone dla osób współpracujących spełnia pracownik, to dla celów ubezpieczeń społecznych, jest traktowany jak osoba współpracująca, co jednoznacznie wynika z art. 8 ust. 2 ustawy systemowej. Istnienie formalnie zawartej umowy o pracę między osobą prowadzącą działalność pozarolniczą, a małżonką tej osoby, wykonującą czynności pracownicze w faktycznych warunkach współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności, określonych w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, powoduje objęcie tej małżonki ubezpieczeniami społecznymi z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności. Podkreślić należy, iż tytuł obowiązku ubezpieczenia społecznego, nie jest objęty wolą stron. Nawet więc wówczas, gdy intencją stron

umowy o pracę, pozostających w związku małżeńskim, było ukształtowanie stosunku ubezpieczeń tak, jak między pracownikiem i pracodawcą, jeżeli równocześnie wystąpiły elementy partycyipowania w prowadzeniu działalności gospodarczej, uczestniczenie w dochodzie, to wówczas małżonek mający zawartą umowę o pracę, podlegać będzie ubezpieczeniu społecznemu z tytułu współpracy.

Reasumując, zawarcie lub kontynuowanie umowy o pracę w warunkach określonych w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, powoduje od dnia zawarcia małżeństwa, podleganie tego małżonka ubezpieczeniom społecznym jako osoby współpracującej na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy systemowej (por. wyrok SN z 21.06.2016 r., sygn.. I UK 272/15, lex nr 2111407).

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję, Sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Sławomir Bagiński A. T. S.